

Farmaskipamálið

So skeivt mettu ráðgevararnir

Ráðgevararnir voru grannskoðaravirkini hjá monnum, sum samstundis sótu við politisku ábyrgdini, og sostatt í tí stöðu, at teir sjálvir skuldu meta um tær rakstrarætlanir, sum teirra egnu fyrirtekur hövdu greitt úr hondum.

Í fleiri mánaðar hava andstöðublaðini skrivað um tað sokallaða skipamálið. Grovar skuldsetingar eru bornar fram móti landsstýrinum og samgonguflokkunum — serliga javnaðarflokkinum. Sagt hefur verið, at farmaskipaflostin er farin av berum illvilja frá okkara síðu, at vit hava svavað farmaskipini, at vit hava framt persónsjagstran, at vit vildu hava hevnd yvir ávísar persónar o.s.fr.

Hóast tað er eitt fólkatingsval, sum stendur fyri durum, so er farmaskipamálið drigið inn í valstríðið. Av tí at undirritandi hevur umsitið hetta málsøki í landsstýrinum, loyvi eg mær at umrøða hetta. Ahugin fyri at byggja farmaskip til al-tjóða sigling gjørdi rættiliga vart við seg í 1981 og 82. Feløgini, sum fóru undir at byggja, fingi figgjarliga ráðgeving frá ávísam grannskoðaravirkjum og øðrum. Talan var um grannskoðaravirkir hjá monnum, ið samstundis sótu við politisku ábyrgdini, og sostatt í tí stöðu, at teir sjálvir skuldu meta um tær rakstrarætlanir, sum

teirra egnu fyrirtekur hövdu greitt úr hondum.

Sum dømi kann eg taka rakstrarætlanina fyri eitt skip. Fyri 1984 vórðu inntøkurnar mettar til 41 mió. kr. Veruliga úrslitið varð 37,3 mió. T.v.s. 3,7 mió. kr. minni enn met. Fyri 1985 vórðu inntøkurnar mettar til 43 mió. kr. Veruliga úrslitið varð 32,2 mió. T.v.s. 10,8 mió. kr. minni enn met. Fyri 1986 vórðu inntøkurnar mettar til 45,2 mió. kr. Veruliga úrslitið varð 30,1 mió. T.v.s. 15,1 mió. kr. minni enn met. Eftir trimum árum eru inntøkurnar hjá hesum eina skipinum 30 mió. kr. minni enn met varð av teimum figgjarligu ráðgevarunum.

Landsstýrið hevði fleiri fundir við farmaskipafeløgini bæði saman og hvørt sær. Eitt av feløgum var nakað seint á sjóarfallinum og kundi bert útvega 2 mió. kr. í nýggjum partapeningi. Tvey onnur feløg hövdu uppskot til loysn. Eftir hesum uppskoti skuldi landskassin leggja rentur og avdráttir út fyri feløgini fram til og við 1990. Fyri annað felagið vildi

hendan loysn fært við sær, at landskassans luttøka, sum var 28,5 mió. kr. við árslok 1986, skuldi vaksa til 64,8 mió. kr. við árslok 1990. Fyri hitt felagið vildi loysnin fært við sær, at landskassans luttøka, sum var 26,9 mió. kr. við árslok 1986, skuldi vaksa til 60,7 mió. kr. við árslok 1990. Fyrst í 1991 var so ein teoretiskur møguleiki hjá feløgnum at fara undir afturrindan av eini nógv øktari skuld. Slika loysn kundi landsstýrið ikki medvirka til.

Viðvíkjandi tí eina felagnum, sum átti fyra kemikalíuskip, er at siga, at samgongan vildi medvirka til eina loysn, treytad av, at øll fyra skipini ikki fór upp um 175 mió. kr. Skipakøni frá A.P. Møller, sum samráðstæði við bankarnar um hesi skip, segdu, at skipini kundi í mesta lagi standa í 168 mió. kr. skuldi talan verða um lönandi rakstur. Sagt hefur verið, at felagið hevði greiðar avtalur við týska bankan og landspartastjórnina í Slesvig-Holstein, men hesar avtalur hevur landsstýrið ongantíð sæð. Fleiri ferðir komu boð frá hesum felag

um, at felagið sjálvt arbeiddi við loysnum og ikki ynskti, at teirra viðurskifti vórðu viðgjørd í landsstýrinum ella í skipakønunevndini hjá landsstýrinum. Landsstýrið hevði og hevur framvegis ta fatan at felagið gjørdi eitt arbeiði fyri at bjarga skipunum.

Tá fyrsta skipið hjá felagnum varð lagt vóru boð eftir landsstýrinum og skipakønunevndini. Landsstýrið var sinnað at hjálpa og beyð sær til at umleggja skuldina til landskassan, t.v.s. veðhaldini og stuðulslánini til lán, sum skuldu verða rentu- og avdráttarfrí tey fyrstu trý árin og síðani gjaldast aftur yvir 12 ár við eini rentu uppá 4 1/2% p.a. Um raksturinn aftaná trý ár ikki var førur fyri at rinda rentur og avdrátt av skuldini, var landsstýrið sinnað til at tosa við felagið um nýggjar treytir, tá trý ár vóru liðin. Hini feløgini fingi sama tilbøð.

Tað er vert at undirstrika, at teir báðir stóru andstöðuflokkarnir, sum hövdu politisku ábyrgdina, tá hesin parturin av farmaskipaflostanum varð bygdur, onga ítøkiliga loysn hava vist á. Í andstöðublaðunum hava vit tó sæð onkrar ábendingar um alment rakstrariskoyti. Slik loysn vildi fært við sær, at vit árliga skuldu flutt einar 80 til 100 mió. kr. frá fiskivinnuni til hendan partin av farmaskipaflostanum fyri harvið framhaldandi at tryggja okkum eitt hall uppá 10 til 20 mió. kr. um árið. Ongin politikari við ábyrgdarkenslu og ongin politiskur flokkur, sum arbeidir undir ábyrgd, kann medvirka til slika loysn.

Vilhelm Johannesen, valevni Javnaðarflokksins til fólkatingsvalið.

Og tað kundi javnaðarflokkurin sjálvsagt ikki gera.

Vit hava í lötuni dømi um eitt privat felag við tveimum skipum fyri 40 mió. kr. Seinasta ár hevði hetta felag eitt hall uppá 13 mió. kr. og hevur nú í hyggju at selja skipini helst við stórum halli. Hetta ger felagið tí tað er handilsliga skilagott og neyðugt. Tað vildi verið ábyrgdarleyst at hildi á við sliikum undirskotsrakstri. Er tað ikki ein rættiliga bilig agitation, at politikarar, sum siga seg umboða eitt liberalt vinnulív, krevja, at tað almenna skal gera øvugt av tí, sum royndir vinnulívsmenn halda vera rætt og skilagott? Hesi liberalu umboð kasta nú við, at javnaðarflokkurin í figgjarnevdini hevur tikið undir við, at útvega hesi skip til landið, men teir gloyma at siga frá, at hetta gjørdi vit fyri at seta borgararnar líka fyri lögini. Eisini kravdu vit í hvørjum einasta føri, at stuðlast skuldi við rentuiskoyti eftir lógarruppskoti, sum meiriluti var fyri í tinginum, men sum táverandi lögmaður forðaði við grein 13. Varð stuðlað eftir hesum lógarruppskoti frá javnaðarflokkinum vóru tær mongu milliónirnar í stuðulsláni ongantíð farnar úr landskassanum.

Eisini gloyma teir ta fólksku trygd, ið teir royndu at veita fólki, tá fyrrverandi lögmaður vissaði um, at hann til eina og hvørja tíð vildi átaka sær at selja hesi

skipini fyri 120 pst. av tí tey kostaðu at byggja og harvið útvega landinum 100 mió. kr. í beinleiðis inntøku heldur enn eitt tap uppá 150 mió. kr. Samanlagt vildi hetta givið 250 mió. kr. positiva vegin.

Eftir stendur, at í farmaskipamálinum hava sambandsflokkurin og fólkaflokkurin sýnt størsta ábyrgdarloysi, meðan javnaðarflokkurin, sum altíð, hevur tikið stöðu undir ábyrgd yvir fyri skattgjalдарunum. Hóast hetta pinir, tí hvør feroyingur sær ikki við bløðandi hjarta stoltar skútur sigla úr flotanum. Veljið ein flokk við ábyrgdarkenslu. Setið krossin við javnaðarflokkin.

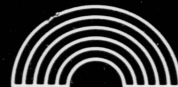
Dømi:

Eitt av farmaskipunum í kreppu:

	Mettar inntøkur	Vanliga inntøkan	Minni enn met
1984	41	37,3	÷ 3,7 milj.
1985	43	32,2	÷ 10,8 milj.
1986	45,2	30,1	÷ 15,1 milj.

Eftir 3 árum = ÷ 29,6 milj.
minni enn figgjarligu ráðgevararnir mettu

Beckers

TYGARA
YNSKI —
OKKARA
UPPGÁVA

BECKERS MÁLING
Tel. 13657. Tórshavn